Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	12Co/292/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6715214412
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jana Halušková
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2016:6715214412.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu JUDr. Jany Haluškovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu PhD. v spore žalobkyne X. D., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom A. D. XXX, XXX XX K., právne zastúpenej Mgr. Robertom Antalom, advokátom so sídlom Ul. Kláry Jarunkovej 2, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, so sídlom Balkán 53, 960 95 Zvolen, IČO: 36 054 666, právne zastúpenému Advokátska kancelária GABE - BB, s. r. o., so sídlom Profesora Sáru 3873/44, 974 01 Banská Bystrica, IČO : 36 855 936, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 80.000 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 9C/248/2015-112 zo dňa 13. 06. 2016 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 20 000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a v súvisiacich výroku o trovách konania (tretí výrok, štvrtý výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 13. 06. 2016 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 20 000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok). Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie (tretí výrok). Ďalej uložil žalovanému povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Zvolen súdny poplatok 666 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (štvrtý výrok).
Okresný súd odôvodnil rozsudok tým, že žalovaný za analogického použitia § 853 a 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) zodpovedá ako prevádzkovateľ motorového vozidla za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach žalobkyne (ochrana rodinného života a ochrana súkromia) v dôsledku dopravnej nehody zapríčinenej dňa XX. XX. XXXX vodičom autobusu I. E., ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/210/2013-256 z 18. 03. 2014 uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia, ktorého následkom bolo úmrtie manžela žalobkyne I. D.. Rozsudok sa stal právoplatným 03. 04. 2014. V adhéznom konaní bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy 40 000 €.
Okresný súd mal preukázané, že dňa 31. 12. 1993 bola uzatvorená pracovná zmluva medzi Slovenskou autobusovou dopravou Banská Bystrica, š. p. , Odštepný závod T. ako zamestnávateľom a I. E. ako zamestnancom. SAD Zvolen, š. p. oznámilo zamestnancovi I. E., že dňa 01. 07. 1998 dôjde k zrušeniu štátneho podniku SAD T. bez likvidácie zlúčením, práva a povinnosti z pracovného pomeru preberá odo dňa 01. 07. 1998 SAD Zvolen, š. p. . SAD Zvolen, a. s. , so sídlom Balkán 53, Zvolen oznámila I. E., že dňom 31. 05. 2002 došlo k zrušeniu podniku SAD Zvolen, š. p. bez likvidácie, pričom všetky práva a povinnosti z pracovno-právnych vzťahov preberá od 01. 06. 2002 SAD Zvolen, a. s. . Z výpisu z obchodného registra žalovaného vyplýva, že vykonáva dopravu osôb a tovaru od októbra 2003. Pri ustálení pasívnej vecnej legitimácie okresný súd vychádzal z viacerých rozhodnutí NS SR (napr. R 114/99, R 38/1996, R 36/2009, R 53/2010, R 38/2012), v zmysle ktorých pôvodcom zásahu do

osobnostných práv môže byť aj právnická osoba, ktorá svoju vôľu vytvára prostredníctvom fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Právne zdôvodnil rozsudok ustanoveniami § 420 ods. 2, § 427 ods. 1 a 2 a § 853 ods. 1 OZ.
Okresný súd zistil, že aj keď bol autobus typu W. Q. ev. č. X. XXXQ., ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, vlastníctvom leasingovej spoločnosti ČSOB Leasing, a. s. , jeho prevádzkovateľom bol žalovaný s poukazom na ods. 1.2.1, 1.2.2., 1.5.5., 1.5.6., 1.5.7., 3.1.1. a 3.2. Všeobecných zmluvných podmienok finančného leasingu ČSOB Leasing, a. s. pre dopravnú techniku 03/10, vychádzajúc aj z rozsudku NS ČR sp. zn. 25Cdo 2563/2005 zo dňa 27. 11. 2007.
Pri skúmaní existencie zásahu do osobnostných práv žalobkyne súd prvej inštancie konštatoval, že právo na súkromie fyzickej osoby zahŕňa aj jej právo na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým členmi rodiny. Konaním žalovaného došlo k okamžitému násilnému pretrhnutiu a k deštrukcii všetkých vybudovaných citových väzieb žalobkyne a jej manžela I. D., ktorých vzťah bol harmonický, v čase nehody trval XX rokov. Existovalo medzi nimi silné citové puto, keďže I. D. bol od X-tich rokov D.. Vychovali spolu X deti. Žalobkyňa na pojednávaní 11. 04.2016 vypovedala, že I. D. bol v čase dopravnej nehody na dôchodku, avšak ešte pracoval ako X.. Popoludní vždy pomáhal v domácnosti aj ich deťom. Bol zdravý, vitálny, nemal žiadne choroby. Žalobkyňa stále pociťuje veľký žiaľ nad stratou manžela a s pribúdajúcim časom je to horšie. Okresný súd poukázal na ust. § 11, § 13 čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd č. 209/1992 Zb., aj na čl. 16 19 ods. 1, 2 Ústavy SR, na § 11 a § 13 OZ.
Okresný súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že ,,prihliadol aj na majetkovú situáciu žalovaného s tým, že so zreteľom na všetky okolnosti dospel k záveru, že primeraná náhrada, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť následky neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobkyne je suma 20 000,- €.“ K obrane žalovaného uviedol, že vychádzajúc z pripojeného trestného spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 mal za to, že k nehode došlo v dôsledku porušenia povinností zo strany vodiča žalovaného, preto je bez právneho významu, či motocykel vedený poškodeným mal, alebo nemal evidenčnú značku, mal alebo nemal platné technické osvedčenie.
Rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/68/2015-26 zo dňa 02. 07. 2015, právoplatným 21. 08. 2015 bolo preukázané, že žalobkyni X. D. bola prisúdená čiastka 20 000 € (z požadovaných 80 000 €) v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy od žalovaného SAD Zvolen, a. s., so sídlom Zvolen, Balkán 53, IČO: 36 004 928, z titulu zásahu do osobnostných práv, ku ktorému došlo dopravnou nehodou zo dňa XX. XX. XXXX zavinenou vodičom žalovaného I. E. motorovým vozidlom W. Q. ev. č X. XXXQ., ktorej následkom bolo úmrtie manžela žalobkyne I. D.. Okresný súd ustálil, že tento rozsudok nie je procesnou prekážkou veci rozsúdenej, pretože v novom konaní je žalovaným Slovenská autobusová doprava Zvolen, a. s. so sídlom Balkán 53, 969 05 Zvolen, IČO: 36 054 666, čím nie je splnená podmienka totožnosti účastníkov konania.
K námietke premlčania vznesenej žalovaným okresný súd uviedol, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy (na rozdiel od práva na ochranu osobnosti) sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 100/2009. Počiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť, alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. V zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo 265/2009 premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Žalobkyňa si svoje právo uplatnila na súde dňa 14. 10. 2015, k zásahu do jej osobnostnej sféry došlo dopravnou nehodou dňa XX. XX. XXXX. K úmrtiu jej manžela v dôsledku tejto dopravnej nehody došlo XX. XX. XXXX a od nasledujúceho dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia lehota.
Rozhodnutie o trovách konania (tretí výrok) odôvodnil okresný súd ustanovením § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).
Pri uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok 660 €, z toho 66 € za žalobu a 600 € z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy (štvrtý výrok) vychádzal okresný súd z § 2 ods. 2 a § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a z položky 7b písm. a, b Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí jeho prílohu. Žalobkyňa bola v konaní od platenia súdneho poplatku oslobodená a súd jej žalobe sčasti vyhovel, preto uložil povinnosť zaplatiť pomernú časť súdneho poplatku žalovanému, ktorý nie je od poplatku oslobodený.

2. Žalovaný podal proti prvému, tretiemu a štvrtému výroku včasné odvolanie tvrdiac, že rozsudok v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ a d/ O. s. p. vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.
V prvom rade namietol nedostatok svojej pasívnej legitimácie, ktorú podľa neho nesie I. E. ako vodič autobusu, ktorý aj bol zaviazaný na zaplatenie nemajetkovej ujmy 40 000 € v prospech pozostalej

manželky X. D., čo vyplýva z rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/296/2011 z 19. 09. 2012, v zmysle ktorého zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za zásah do osobnostných práv nemožno pri § 13 OZ vyvodiť ani ako solidárnu zodpovednosť s vodičom. Analogické použitie § 427 OZ neprichádza do úvahy, pretože subjektom zodpovedným za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby môže byť len jeho pôvodca (vodič). Odvolateľ doplnil, že v opačnom prípade by pán E. ako zamestnanec nemohol byť v trestnom konaní zaviazaný na náhradu nemajetkovej ujmy. Rozhodnutie okresného súdu považuje za arbitrárne, lebo nie je zrejmé, akým spôsobom okresný súd vychádzal z uvedeného právoplatného rozsudku v zmysle § 135 ods. 2 O. s. p..

Prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda bol ČSOB Leasing, a. s., ktorý udelil žalovanému ako nájomcovi plnú moc na zastupovanie pri vybavovaní colných náležitostí prevzatím motorového vozidla od dodávateľa, jeho uvedení do prevádzky, pri uplatňovaní nárokov z vád motorového vozidla, zastupovaní pred súdmi, uzatvorení poistenia v rozsahu VOP a pri vybavovaní prípadných poistných udalostí. Akékoľvek úkony sú teda úkonmi vykonávané priamo spoločnosťou ČSOB Leasing, a. s. . odvolateľ skonštatoval, že z uvedeného právneho názoru s najväčšou pravdepodobnosťou vychádzal aj súd v trestnom konaní sp. zn. 2T/210/2013. Z tohto trestného spisu bolo zrejmé, že ČSOB Leasing, a. s. bol vlastníkom motorového vozidla (zodpovedným podľa § 427 OZ), s ktorým I. E. nebol v žiadnom vzťahu. Bola teda daná priama zodpovednosť pána E. podľa § 420 OZ ako vodiča motorového vozidla, ktorý zodpovedá solidárne s prevádzkovateľom ČSOB Leasing, a. s. podľa § 427 OZ. Keďže I. E. bol zaviazaný na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobkyňa sa môže obrátiť so svojím nárokom na ďalšieho solidárneho dlžníka ČSOB Leasing, a. s. . Ani s týmito skutočnosťami sa okresný súd vo svojom odôvodnení rozsudku nevyporiadal.

Odvolateľ poukázal na stret prevádzky motorového vozidla J. vedeného I. D. s vozidlom vedeným I. E. a tvrdil, že je daná solidárna zodpovednosť týchto dvoch prevádzkovateľov podľa § 438 ods. 1 OZ, keďže škoda vznikla tretej osobe - žalobkyni. Súd mal oprávnenie rozhodnúť, že škodcovia zodpovedajú za škodu podľa svojej účasti na jej spôsobení. Žalovaný potom za ujmu na nemajetkových právach vzniknutú tretej osobe zodpovedá spoločne a nerozdielne s právnymi nástupcami I. D., čo je žalobkyňa a ich deti. Ak je podľa odvolacieho súdu daná solidárna zodpovednosť, uplatňuje si žalovaný voči žalobkyni ako obranu proti žalobe právo na vysporiadanie ujmy vzniknutej žalobkyni v súlade s § 439 OZ do výšky nemajetkovej ujmy uplatňovanej žalobkyňou. Ak odvolací súd rozhodne o delení zodpovednosti podľa § 438 ods. 2 OZ, má žalovaný za to, že výlučne účasť nebohého pána D. na vzniku nemajetkovej ujmy žalobkyni bola okolnosťou vedúcou k vzniku tejto nemajetkovej ujmy. Ak by pán D. rešpektoval zákonné ustanovenia a bez platného technického osvedčenia neprevádzkoval motocykel na pozemných komunikáciách, nedošlo by ku škode. V čase dopravnej nehody pán D. síce išiel po hlavnej ceste, ale porušil právne predpisy, takže je potrebné prihliadať nielen na okolnosti na strane osoby, ktorá nedala prednosť v jazde.

V dovolacom konaní sp. zn. 1Cdo 100/2009 bola riešená dĺžka premlčacej doby v prípade zásahu do osobnostných práv realizovaného fyzickou osobou, ktorá zodpovedá sama (nie v rámci pracovného pomeru). Vzhľadom na analogické použitie § 427 OZ je nevyhnutné na plynutie premlčacej doby použiť ustanovenia týkajúce sa premlčania práva na náhradu škody podľa § 106 OZ, s čím sa okresný súd nevysporiadal. Žalobkyňa sa dozvedela o vzniknutej ujme dňom smrti I. D. a o zodpovednom subjekte najneskôr 09. 10. 2013, kedy došlo k preštudovaniu vyšetrovacieho spisu obsahujúceho aj údaje o vlastníkovi a nájomcovi motorového vozidla eč. X. XXXQ.. Nárok žalobkyne je uplatnený po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby (09. 10. 2013 - 09. 10. 2015), keďže žaloba bola podaná 14. 10. 2015.

Odvolateľ považuje za neprimerané priznanie nemajetkovej ujmy 20 000 €, lebo je potrebné prihliadať aj na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe tak, aby bola naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu aj požiadavka na nezneužívanie tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/405/2009 z 25. 02. 2010). Konanie zodpovedného subjektu je považované z hľadiska trestno-právnych predpisov za nedbanlivostné. K protiprávnemu konaniu došlo aj zo strany I. D., ktorý prevádzkoval motocykel J. v rozpore so zákonným zákazom § 21 ods. 2 zák. č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách. Žalobkyni už boli z titulu nemajetkovej ujmy právoplatnými rozhodnutiami priznané finančné čiastky v celkovej výške 60 000 €, a to 40 000 € rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 (voči vodičovi I. E.) a 20 000 € rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 15C/68/2015 z 02. 07. 2015 (voči SAD Zvolen, a.s., IČO: 36 004 928 ako prevádzkovateľovi autobusu). Nemajetková

ujma bola priznaná na základe totožného skutkového stavu, preto je priznanie akejkoľvek finančnej sumy nad doteraz právoplatne priznanú sumu 60 000 € neprimerané a nedôvodné.
Odvolateľ navrhol, aby odvolací súd rozsudok v časti napadnutej odvolaním zmenil tak, že žalobu zamietne a žalobkyňu zaviaže na náhradu trov konania.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu zdôraznila, že sa nestotožňuje s napadnutým rozsudkom v časti rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, napriek tomu nepodala odvolanie v snahe dosiahnuť aspoň čiastočnú náhradu v relatívne dohľadom čase.
Žalovaný odôvodňuje odvolanie argumentmi uvádzanými v priebehu konania pred súdom prvej inštancie. K dopravnej nehode nedošlo v dôsledku akéhokoľvek porušenia právnej povinnosti manželom žalobkyne bez ohľadu na to, či porušil ustanovenia právneho predpisu upravujúceho cestnú premávku. Podľa § 112b ods. 2 zák. č. 725/2004 Z. z. o prevádzke vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách účinného k XX. XX. XXXX malé motocykle vyrobené pred 1. januárom 2000 musia byť zaevidované do evidencie vozidiel, teda mať aj pridelené evidenčné číslo až od 01. 01. 2023. Ak by súd posudzoval premlčanie podľa § 106 OZ, do uplatnenia žalovaného nároku neuplynula ani subjektívna premlčacia lehota, nakoľko sa žalobkyňa dozvedela o tom, kto za spôsobenú škodu zodpovedá až na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013. V prejednávanej veci je však potrebné posudzovať premlčaciu dobu podľa § 101 OZ.
Žalovaný vedel, že žalobkyňa podala žalobu voči SAD Zvolen, a.s., ktorá nebola v spore vedenom pod sp. zn. 15C/68/2015 pasívne, vecne legitimovaná. Uvedená spoločnosť v spore sa správala pasívne, nevyjadrila sa k veci, nevzniesla námietku nedostatku pasívnej legitimácie. Žalobkyni nie je zrejmé, prečo bol v trestnom konaní zaviazaný na náhradu škody vodič autobusu I. E., ktorý bol v čase dopravnej nehody zamestnancom žalovaného. Žalobkyňa tiež nepozná dôvod, pre ktorý nepodal pán E. proti tomuto vecne nesprávnemu rozhodnutiu odvolanie. Keďže bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči SAD Zvolen, a.s. ktorý nebol pasívne legitimovaný, bola nútená uplatniť si svoj nárok opäť v tomto konaní voči žalovanému, ktorý je pasívne legitimovaným subjektom. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

4. Žalovaný reagoval na vyjadrenie žalobkyne zdôraznením, že nemajetková ujma v celkovej výške 60 000 € bola v predchádzajúcich súdnych konaniach žalobkyni priznaná z jednej a tej istej dopravnej nehody. Obidve predošlé súdne rozhodnutia sú právoplatné, neboli doposiaľ zrušené. Žalovaný nespochybňuje, že motocykel J. v čase dopravnej nehody nepotreboval v prevádzke osvedčenie o evidencii ani pridelené EVČ, ale spochybňoval existenciu technického osvedčenia vozidla, ktoré predstavuje jediný doklad o tom, že vozidlo smie byť prevádzkované v premávke na pozemných komunikáciách. Vlastník motocykla J. je podľa § l12b ods. 2 zák. č. 725/2004 Z. z. do roku 2023 povinný dostaviť sa s platným technickým osvedčením vozidla na príslušný dopravný inšpektorát a požiadať o jeho výmenu za osvedčenie o evidencii, časť 2 a súčasne požiadať o pridelenie evidenčného čísla. Do roku 2023 je teda jediným dokladom, ktorý preukazuje spôsobilosť vozidla kategórie L 1e na premávku na pozemných telekomunikáciách technické osvedčenie vozidla, ktorého existenciu žalovaný poprel a žalobkyňa nepreukázala. Je objektívne nemožné, aby žalobkyňa nadobudla vedomosť o škode a škodcovi až právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 t. j. 03. 04. 2014, pretože v tomto rozhodnutí nie je žiadnym spôsobom uvedená ani spoločnosť SAD Zvolen, a.s., ani Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s., a ani iná spoločnosť, len vodič I. E..

5. Žalobkyňa vo vyjadrení reagujúcom na vyjadrenie žalovaného uviedla, že nepovažuje za právne relevantné vyjadrovať sa k otázke technického preukazu, alebo ev. č. motocykla J.. Nepozná argumenty, ktorými odôvodnil Krajský súd v Banskej Bystrici svoje závery v rozhodnutí sp. zn. 17/Co/296/2011. Zopakovala svoje tvrdenia týkajúce sa premlčania nároku.

6. Napadnuté rozhodnutie bolo vydané za účinnosti procesného kódexu, ktorým bol Občiansky súdny poriadok účinný do 30.06.2016. Od 01.07.2016 je súd povinný aplikovať Civilný sporový poriadok v zmysle prechodného ustanovenia § 470 ods. 1.

7. Na základe podaného odvolania krajský súd ako súd odvolací (§ 34 Zák. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „CSP“) vec prejednal v medziach daných odvolaním, v rozsahu určenom ustanovením § 379 CSP, bez nariadenia ústneho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 177 ods. 2 CSP a rozsudok okresného súdu v odvolaním napadnutom výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 20 000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku

(prvý výrok) a v súvisiacich výrokoch o trovách konania (tretí výrok, štvrtý výrok) podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

8. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 ods. 2, 3 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli jeho strany. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (NS SR sp. zn. 2Cdo 150/2013). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne T. c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodnil zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

9. Aj keď pomerne veľkú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku tvoria teoretické východiská a zásady (publikované v odbornej literatúre), ktorými sa spravuje rozhodovanie o ochrane osobnostných práv, o náhrade škody a premlčaní; z procesných otázok sa zaoberá prekážkou veci rozsúdenej, okresný súd niektoré svoje závery nezdôvodnil v zmysle vyššie uvedených zásad, ktorými sa riadi spravodlivé súdne konanie.

10. Okresný súd z predložených listinných dôkazov vyvodil pasívnu legitimáciu žalovaného ako zamestnávateľa vodiča I. E., ktorého konaním bola spôsobená dopravná nehoda z XX. XX. XXXX. bez toho, aby sa vysporiadal s tým, že žalovaným je Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s., so sídlom Balkán 53, 960 95 Zvolen, IČO: 36 054 666 a k prechodu práv a povinností z pracovnej zmluvy z 31. 12. 1993 uzatvorenej medzi Slovenskou autobusovou dopravou Banská Bystrica, š.p., Odštepný závod T. a I. E. došlo od 01. 07. 1998 na SAD Zvolen, š.p. a od 01. 06. 2002 na SAD Zvolen, a. s. (str. 9 posledný odsek, strana 10 prvý odsek napadnutého rozsudku). Okresný súd nevysvetlil, či a kedy došlo k ďalšiemu prechodu práv a povinností z pracovnoprávneho vzťahu I. E. zo subjektu SAD Zvolen, a. s. na žalovaného. Z rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/68/2015-26 zo dňa 02. 07. 2015 pritom vyplýva, že žalobkyni X. D. bolo priznané právo na zaplatenie 20 000 € z titulu ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému SAD Zvolen, a.s., so sídlom Balkán 53, Zvolen, IČO: 36 004 928. V uvedenom rozsudku konajúci súd, rovnako ako v prejednávanej veci, ustálil zodpovednosť žalovaného subjektu vychádzajúc z analogického použitia § 427 ods. 1, 2 OZ ako subjektu vykonávajúceho dopravu, prevádzkou ktorej bol spôsobený zásah do osobnostných práva žalobkyne. Na druhej strane okresný súd správne ustálil, že pasívnu vecnú legitimáciu nenesie vlastník motorového vozidla ČSOB Leasing, a.s., ale jeho prevádzkovateľ. Na leasingového nájomcu - žalovaného totiž boli prevedené práva a povinnosti vlastníka v tak širokom rozsahu, ako odôvodňuje okresný súd. Odvolací súd pripomína, že vedenie motorového vozidla vodičovi I. E. nezveril leasingový prenajímateľ ČSOB Leasing, a.s., ale leasingový nájomca, čo nebolo sporné.

11. Ďalšou otázkou, ktorú bolo potrebné v súvislosti s pasívnou legitimáciou riešiť, bola otázka zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby za analogického použitia § 427 a nasl. OZ (zodpovednosť za škodu spôsobenú zvláštnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov). Okresný súd správne poukazuje na rozsudok NS SR

sp. zn. 3Cdo 228/2012 zo dňa 26. 09. 2013, z ktorého argumentácie čerpá. Najvyšší súd nielen v uvedenom rozhodnutí (viď aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 108/2011 z 15. 12. 2011, 3MCdo 3/2008 z 29. 06. 2009, 5Cdo 108/2009 z 19. 0 5. 2010, 5Cdo 83/2008 z 27. 11. 2009) uvádza, že pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu jej činnosti, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou (určujúca je existencia miestneho, časového, vecného vzťahu k plneniu danej činnosti). Uvedenou otázkou sa zaoberá aj rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co 566/2015 zo dňa 29. 06. 2016. K argumentácii odvolateľa rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co 296/2011 odvolací súd poznamenáva, že bol vydaný pred prijatím uvedeného právneho názoru Najvyšším súdom SR (19. 09. 2012) a vychádza z odlišnej skutkovej situácie. V uvedenom konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy bola žalovanou 1/ fyzická osoba (vodič motorového vozidla) a žalovaným 2/ komerčná poisťovňa, v ktorej bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom jeho prevádzkovateľ účastníkom uvedeného súdneho konania nebol. Odvolací súd v uvedenom rozhodnutí konštatuje, že pri nárokoch podľa § 13 OZ je možné uplatnenie nemajetkovej ujmy len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila, čo vo vzťahu k žalovanému 2/ (teda komerčnej poisťovni) nie je splnené. Poukázal pritom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo 168/2009 z 20. 04. 2011, v ktorom bola riešená otázka pasívnej legitimácie poisťovateľa v spore, ktorého predmetom je náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ.

12. Je potrebné dať za pravdu odvolateľovi, že okresný súd sa zdôvodnení pasívnej vecnej legitimácie žalovaného Slovenská autobusová doprava Zvolen, a. s. bližším spôsobom nezaoberal priznaním nároku na nemajetkovú ujmu za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne z toho istého skutku (dopravná nehoda z XX. XX. XXXX) v trestnom konaní Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 voči vodičovi autobusu I. E.. Úlohou okresného súdu preto v ďalšom konaní (po zdôvodnení pasívnej vecnej legitimácie žalovaného vo vzťahu k SAD Zvolen, a. s.) bude posúdiť pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného vo vzťahu k pasívnej vecnej legitimácie I. E., ktorý bol v uvedenom súdnom konaní zaviazaný na úhradu nemajetkovej ujmy z rovnakého neoprávneného zásahu (okresný súd ustáli, či je viac zodpovedných subjektov, či každý z nich zodpovedá za tento zásah osobitne, alebo zodpovedajú spolu, v akej miere).

13. Okresný súd stručne, jasne, zrozumiteľne nevysvetlil ani úvahy, ktorými sa spravoval pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre jej odškodnenie. Súd musí okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo prihliadať aj k naplneniu požiadavky účinného, primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu a požiadavky nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.
Vodiacim parametrom proporcionálneho a spravodlivého zadosťučinenia je aj atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie (inak by sa napriek poskytnutému odškodneniu poškodená mohla naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach). Na druhej starne pri zachovaní proporcionality výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je zvažovanie individuálnych okolností prípadu.
Okresný súd stručne odôvodnil závažnosť vzniknutej ujmy (žalobkyňa utrpela nenahraditeľnú stratu manžela, keď došlo k okamžitému násilnému pretrhnutiu ich harmonického vzťahu a manželstva trvajúceho v čase nehody XX rokov), no v odôvodnení chýba zhodnotenie intenzity zásahu do osobnostných práv (napr. či žalobkyňa v dôsledku utrpenej ujmy vyhľadala pomoc odborníkov, vyhodnotenie veku žalobkyne v čase utrpenia ujmy, doby trvania jej manželstva s I. D. z hľadiska realizácie účelu manželstva a citových väzieb ním založených, straty možnosti výchovy detí s mužom, ktorého mala rada, straty realizácie rodinného života, poskytovania si vzájomnej pomoci a opory), pričom za týmto účelom citlivo žalobkyňu vypočuje. Napriek všetkej citlivosti prípadu z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé ani to, či a akým spôsobom súd prihliadal na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu osobnostných práv. Z hľadiska týchto okolností je dôvodné stručne sa zaoberať napr. aj tým, či nebohý I. D. skutočne porušil povinnosti pre vedenie motocykla zn. J. v premávke na pozemných komunikáciách podľa zákona účinného v čase vzniku nehody vedením motorového vozidla, ktoré na tento účel nebolo právne spôsobilé, ako tvrdí žalovaný a prihliadať aj k tomu, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne nedošlo úmyselným konaním vodiča I. E. ani jeho hrubou nedbanlivosťou. Okresný súd ďalej uvádza, že prihliadal aj na majetkovú situáciu žalovaného, avšak z

odôvodnenia rozsudku ani z obsahu spisu nevyplýva, akým spôsobom sa ňou zaoberal (svoje stručné konkrétne zistenia v rozsudku okresný súd neuvádza).

14. Na doplnenie odvolací súd pripomína, že výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať aj všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Primárnym významom náhrady nemajetkovej ujmy je jej vyrovnávací charakter. Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. 1 ÚS 2844/14 zo dňa 22. 12. 2015 označuje primerané zadosťučinenie za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom za jednu z civilno-právnych sankcií, ktorá má odrážať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov od protiprávneho konania, a tak byť nástrojom prevencie (prisúdená výška náhrady musí pôsobiť na zodpovedný subjekt tak, aby sa snažil obdobným zásahom do práva na súkromný život spôsobeným nedbanlivosťou svojich zamestnancov predchádzať).

15. Ďalším vodítkom pre rozhodovanie o výške nemajetkovej ujmy je judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Tento objasnil aplikáciu tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorá priamoúmerne zodpovedá kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie (D. proti Taliansku - rozhodnutie zo 06. 03. 2007 sťažnosť č. 43662/98, D. proti Slovenská republika - rozhodnutie z 08. 10. 2007 č. 7205/02). Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že výška nemajetkovej ujmy nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň danej krajiny a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine a aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol. Ústavný súd ČR v rozhodnutí sp. zn. I ÚS 2844/14 konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady, prisúdené v iných prípadoch.

16. Okresný súd nielenže neodôvodnil, prečo je morálne zadosťučinenie v prípade žalobkyne nepostačujúce, ale pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy nepostupoval v zmysle vyššie naznačených kritérií. Pre uľahčenie odvolací súd dáva do pozornosti príkladmo niekoľko z množstva publikovaných rozhodnutí slovenských súdov riešiacich podobnú problematiku. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/126/2010-267 z 01. 10. 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 z 01. 07. 2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40 000 € za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby) spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/256/2011-184 z 29. 01. 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/264/2013-223 z 28. 10. 2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23 000 €, manželke zomrelého vo výške 20 000 € a jeho rodičom každému po10 000 € (zásah spôsobený fyzickou osobou pri porušení pravidiel cestnej premávky). Rozsudkom Okresného súdu Bratislava č. k. 12C 385/2008- 194 v spojení v rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 04. 06. 2012 sp. zn. 6Co 111/2011 bolo priznaných 23 000 € pri úmrtí syna žalobcu a jeho manželky pri dopravnej nehode zavinenej zamestnancom žalovanej.
Okresný súd bude v ďalšom konaní venovať pozornosť kritériu primeranosti aj vzhľadom na už prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy v konaní sp. zn. 2T/210/2013 Okresného súdu Zvolen vo výške 40 000 € voči vodičovi I. E. a 20 000 € priznaných rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 15C/68/2015 voči SAD Zvolen, a.s. so sídlom Balkán 53, Zvolen, IČO: 36 004 928, ktoré doposiaľ existujú ako právoplatné a vykonateľné exekučné tituly.

17. Z obsahu pripojeného trestného spisu sp. zn. 2T/210/2013 Okresného súdu Zvolen vyplýva, že žalobkyňa v prebiehajúcom trestom konaní aktívne vykonávala všetky práva poškodeného, uplatnila si nemajetkovú ujmu za stratu manžela a otca ich P. detí najskôr 280 000 € (viď zápisnica o výsluchu z 24. 09. 2013 č. l. 27), neskôr na hlavnom pojednávaní 18. 03. 2014 (č. l. 244) prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že pre seba a svoje deti požaduje nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 € na osobu. Rozsudok bol podľa pokynu pre kanceláriu poškodenej doručovaný. Okresný súd sa vzhľadom na uvedené nevysporiadal s tvrdením žalobkyne v podaní zo 07. 01. 2016 (č. l. 40 spisu), kde poukázala na to, že jej nie je zrejmé, prečo bol v trestnom konaní zaviazaný na náhradu škody pán E., ktorý bol v čase dopravnej nehody zamestnancom žalovaného a plnil svoje pracovné úlohy.
Ďalej žalobkyňa konštatuje, že nepozná dôvod, pre ktorý nepodal pán E. proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, hoci bolo v tomto smere vecne nesprávne. Z hľadiska primeranosti priznanej nemajetkovej ujmy bude potrebné vysporiadať sa s otázkou, prečo týmto spôsobom nepostupovala žalobkyňa a prečo týmto spôsobom nepostupovala aj v konaní sp. zn. 15C/68/2015 Okresného súdu Zvolen, ktoré

bolo vedené na základe jej žaloby, najmä ak sama v podaní zo 07. 01.2016 uvádza, že rozsudok v uvedenom konaní bol vydaný voči subjektu, ktorý nebol pasívne vecne legitimovaný. Aj dôvody takéhoto postupu žalobkyne podľa odvolacieho súdu ovplyvňujú výšku prisúdenej nemajetkovej ujmy v peniazoch z hľadiska všeobecne zdieľaných predstáv o spravodlivosti.

18. K ďalším argumentom odvolateľa uvádza odvolací súd nasledovné: Analogické použitie ust. § 420 ods. 2 a 427 ods. 2 OZ prichádza do úvahy len z hľadiska posúdenia subjektu zodpovedného za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne. Aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka o spoluzodpovednosti poškodeného za spôsobenú škodu na osobu príbuzného, ktorého smrťou došlo k zásahu do obsahovo odlišných osobnostných práv (strata rodinného života) žalobkyne neobstojí. Pojmy škoda a ujma nemožno stotožňovať, pretože sledujú odlišné ciele nápravy. Škoda je majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, podmienkou priznania materiálnej satisfakcie je nemajetková ujma, ktorá vznikla v osobnostnej sfére človeka. Subjektom ochrany podľa § 11 OZ sú imateriálne hodnoty ľudskej osobnosti. Z tohto dôvodu nie je možná analogická aplikácia všetkých ustanovení o náhrade škody na konanie o ochranu osobnosti.
Ako vyplýva zo spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013, spoluzavinenie I. D. na dopravnej nehode pri zisťovaní jej príčin a priebehu v trestnom konaní nebolo zistené. Jeho prípadné porušenie povinností účastníka cestnej premávky môže byť len okolnosťou, na ktorú je potrebné prihliadať pri určení primeranej výšky nemajetkovej ujmy, ako je uvedené vyššie. Preto nie je možné hovoriť ani o strete dvoch prevádzok motorových vozidiel.
Okresný súd správne vyhodnotil aj riadne zdôvodnil premlčanie nároku. Aj keď je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch satisfakciou v oblasti osobnostných práv, podľa ustálenej judikatúry je jeho obsahom požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, ktorú je potrebné posudzovať podľa všeobecnej premlčacej doby. Odvolací súd na podporu argumentácie okresného súdu len dopĺňa odkaz na množstvo rozhodnutí súdov vyššieho stupňa, ktoré sa zaoberajú touto otázkou, napr. rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 278/2007 (publikovaný v časopise Zo súdnej praxe č. 6/2008 pod č. 75 na strane 75), rozsudok NS SR z 30. 11. 2009 sp. zn. 1Cdo 100/2009, alebo rozsudok NS SR z 27. 11. 2012 sp. zn. 2Cdo/194/2011. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba teda začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Odvolací súd nezistil dôvod pre odklon od ustálenej judikatúry súdov SR, kedy by mohol priznať náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch povahu náhrady škody, ktorá by sa spravovala ustanoveniami § 106 a nasl. OZ o premlčaní. Premlčacia doba preto začala plynúť XX. XX. XXXX a uplynula XX. XX. XXXX. Konanie bolo na súde začaté 14. 10. 2015, takže nedošlo k uplynutiu zákonnom ustanovenej premlčacej doby a žalobkyňa sa môže s úspechom domáhať svojho práva na súde.

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 CSP).

20. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

21. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku okresného súdu (druhý výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).